

Nr 8.

Ankom till Riksdagens kansli den 1 april 1913 kl. 2 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, nr 8, i anledning av herrar fullmäktiges i riksgäldskontoret utredning och förslag om åstadkommande av ökad skyndsamhet i publicerandet av kammarnas protokoll samt en i ämnet väckt motion.

I skrivelse till Riksdagens Andra kammare den 19 december 1912 Fullmäktige i riksgäldskontoret. hava herrar *fullmäktige i riksgäldskontoret* framlagt följande förslag till ändrad lydelse av mom. 2:o och 4:o av § 15 i den för Andra kammaren gällande arbetsordningen:

§ 15.

(nu: sjätte dagen)

2:o) Omförmälda protokoll skall å *fjärde söckendagen* därefter, om kammaren då sammanträder, eller i motsatt händelse vid kammarens näst därefter inträffande sammanträde av sekreteraren uppläsas samt, sedan kammaren detsamma godkänt, förses med talmannens anteckning därom.

(nu: tredje dagen)

4:o) Yttrande, som ledamot under överläggning i ett ärende avgivit, skall sist *andra söckendagen* därefter klockan 10 förmiddagen finnas för genomläsning tillgängligt i kammarens kansli och för sådant ändamål där förbliva till *andra söckendagen* därefter klockan 10 förmiddagen. Leda-

(nu: tredje dagen därefter)

mot, som före utgången av nämnda tid justerar sitt yttrande, göre därå anteckning om verkställd justering; annan ledamot dock obetaget att påkalla särskild justering därav inför kammaren vid det i 2 mom. omförmälda tillfälle. Har ledamot icke inom stadgad tid justerat sitt yttrande, anses detsamma ändock *såsom av honom justerat*. Yttrandena böra därefter med protokollet ofördröjligen till trycket befordras.

(nu: såsom justerat)

Beträffande den motivering, som förebragts för detta förslag, tillåter sig utskottet hänvisa till herrar fullmäktiges i riksgäldskontoret ovan nämnda skrivelse.

Motionen.

I ett sammanhang med detta förslag har utskottet till behandling förehaft en av herr *Cederborg* inom Andra kammaren avgiven motion, nr 242, varuti hemställts, att med bifall i övrigt till de av fullmäktige framlagda förslag till ändrad lydelse av § 15, mom. 2 och 4 av Andra kammarens arbetsordning, uti mom. 2 orden »fjärde söckendagen» måtte utbytas mot »tredje söckendagen» och uti mom. 4 orden »förbliva till andra söckendagen» mot »förbliva till första söckendagen».

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottets yttrande.

I en inom Andra kammaren vid 1912 års riksdag väckt motion hemställde herr *Cederborg*, att kammaren måtte besluta anordna en utredning angående ökad skyndsamhet i publicerandet av kammarens protokoll. I enlighet med femte tillfälliga utskottets hemställan beslöt Andra kammaren att åt fullmäktige i riksgäldskontoret uppdraga att på sätt, de funne lämpligt, låta verkställa utredning, i vad mån ökad skyndsamhet i publicerandet av kammarens protokoll måtte kunna ernås, samt för kammaren framlägga de förslag, vartill denna utredning kunde giva anledning.

Enahanda uppdrag lämnades riksgäldsfullmäktige vid samma års riksdag av Första kammaren.

Den av båda kamrarna sålunda begärda utredningen och därpå grundade förslag hava riksgäldsfullmäktige framlagt i ovan angivna skrivelse.

Det synes utskottet vara ur flere synpunkter synnerligen önskvärt, att åtgärder vidtagas för åstadkommande av ett skyndsammare publicerande av Riksdagens protokoll. Som bekant dröjer det med den nuvarande ordningen två à tre veckor, innan den officiella redogörelsen för kamrarnas förhandlingar föreligger i tryck tillgänglig för Riksdagens ledamöter och den intresserade allmänheten. En jämförelse med motsvarande förhållanden i främmande länder giver för vårt vidkommande ett mycket nedslående resultat. I de stora länderna, såsom Tyskland, Frankrike och England, forceras arbetet med protokollens publicerande i så hög grad, att en dags förhandlingar utkomma i tryck in extenso dagen därpå på morgonen. Och i Danmark, där ju förhållandena borde vara tämligen likartade med våra, föreligga, enligt vad utskottet inhämtat från Rigsdagens bureau, vid nästpåföljande plenum, som i regel inträffar påföljande dag, protokollen tryckta i ett s. k. »fortryck», som utdelas till riksdagsmännen, och vari de under några få timmar ha rätt att vidtaga nödiga smärre rättelser, varefter detta »fortryck» omedelbart rentryckes.

I vårt land möta stora svårigheter att i förevarande avseende åstadkomma samma resultat som i en del andra länder. Sveriges Riksdag har en säregen arbetsordning med endast två plenidagar per vecka i kamrarna, som ofta och för Andra kammarens del i regel bli synnerligen långa och betungande, under det att t. ex. i danska folketinget arbetsplena hållas 4 à 6 dagar i veckan och då i regel endast 3 à 4 timmar. Vidare sammanträder Sveriges Riksdag så kort tid på året, att det blir förenat med synnerligen stora svårigheter att anställa en kår av stenografer, som under riksdagen uteslutande syssla med riksdagsarbete.

Emellertid torde även med nuvarande arbetssätt inom Riksdagen och utan nämnvärd kostnadsökning en avsevärd tidsvinst beträffande protokollens publicerande vara möjlig att ernå. Riksgäldsfullmäktiges förslag innebär inskränkning i tiden för:

- 1:o) kansliernas arbete med uppsättandet och reviderandet av anförandena i kamrarna,
- 2:o) de uppsatta yttrandenans justering av vederbörande talare, och
- 3:o) tryckningen.

Beträffande tiden för *kansliernas arbete med anförandena*, hava fullmäktige föreslagit en förkortning från nuvarande tre dagar (sön- och helgdagar inberäknade) till två dagar (sön- och helgdagar icke inberäknade). Denna anord-

ning skulle nödvändiggöra en ökning av kamrarnas kansli, vilket skulle åsamka statsverket ytterligare utgifter, vad Andra kammaren beträffar, enligt fullmäktiges utredning, med närmare 15,000 kronor och, efter vad utskottet inhämtat, för Första kammaren med minst 5,000 kronor. Dessutom skulle genomförandet av detta riksgäldsfullmäktiges förslag antagligen medföra, att en stor del av kanslipersonalen, vilken nu så gott som uteslutande rekryteras från ämbetsverken, såge sig nödsakad att lämna sin anställning vid Riksdagen, vilket måste anses som en synnerligen stor olägenhet, särskilt i betraktande därav att det bleve de i riksdagstjänsten mest erfarna, som komme att härav beröras. Med nuvarande förhållanden torde någon nämnvärd inskränkning i tiden för protokollens uppsättande och reviderande ej kunna ifrågasättas, med mindre kamrarnas tjänstemän — i likhet med vad nu är fallet med tjänstemännen hos statsrevisorerna — tillförsäkras rätt till tjänstledighet helt eller delvis från sina ämbetsverk under större delen av riksdagen med ersättning av Riksdagen för mistade tjänstgöringspengar samt ävenså rätt att vid befordran inom ämbetsverket få räkna tjänstgöringen hos Riksdagen som en merit.

Med hänsyn till den avsevärda ökning i kostnader, som en dags inskränkning i tiden för kanslipersonalens arbete med riksdagsprotokollen skulle medföra — en tidsbesparing, som i förhållande till den sammanlagda tiden för protokollens publicerande är utan nämnvärd betydelse — har utskottet icke ansett sig kunna tillstyrka riksgäldsfullmäktiges förslag i denna del.

Beträffande tiden för *de uppsatta yttrandenas justering av vederbörande talare*, så ha riksgäldsfullmäktige föreslagit dess inskränkning till två söckendagar från nuvarande fyra dagar i Första kammaren och tre dagar i Andra kammaren. I ovan omförmälda motion vid årets riksdag har herr Cederborg hemställt, att denna tid skulle ytterligare inskränkas till endast en söckendag. Utskottet anser, att den nuvarande s. k. justeringstiden är väl lång. I främmande länders parlament är även denna tid högst avsevärt kortare, på en del ställen endast några få timmar. Dock anser utskottet en justeringstid av endast en dag vara alltför kort och har därför stannat vid av riksgäldsfullmäktige föreslagna två söckendagar. Det torde här böra påpekas, att en bestämmelse om två söckendagars justeringstid ej medför någon förändring i den för närvarande gällande justeringstiden beträffande onsdagsprotokollen.

Under förutsättning, att någon ytterligare inskränkning i justeringstiden nu ej kommer till stånd, anser utskottet den av riksgäldsfullmäk-

tige föreslagna anordningen med yttrandenas utskrivning i två exemplar vara onödig, särskilt som de uppsatta anförandena ej skola hemsändas till vederbörande talare, utan såsom hittills för justering kvarligga i kammarens kansli.

Vad slutligen *tryckningen* av de av kamrarna justerade protokollen beträffar, hava riksgäldsfullmäktige funnit, att denna under vissa betingelser ej skulle behöva taga längre tid än 24 timmar, inbegripet protokollens häftning och skärning samt översändande till kamrarnas kansli. Härigenom skulle ju tiden för protokollens publicerande högst avsevärt förkortas. Denna tidsvinst skulle enligt av aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner till fullmäktige i riksgäldskontoret avgivit anbud ej kräva någon ökning i själva tryckningskostnaden. Då emellertid föreståndaren för Riksdagens tryckeriexpedition ansett, att korrekturläsningen av protokollen med den nya anordningen ej kan lämpligen utföras av de vid expeditionen anställda korrekturläsarna, så hafva riksgäldsfullmäktige från ovannämnda tryckeribolag infordrat anbud även på protokollens korrekturläsning, och har bolaget avgivit sådant anbud slutande på högst en krona per sida eller 16 kronor per ark, vilket för båda kamrarna skulle medföra en årlig kostnad av omkring 6,000 kronor. Beträffande ordnandet av protokollens korrekturläsning har utskottet intet annat att anföra, än att den av aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner fordrade ersättningen synes utskottet alltför hög och torde av riksgäldsfullmäktige kunna väsentligt nedbringas eventuellt genom att ordna korrekturläsningen på annat sätt.

Genom samtliga de av utskottet förordade anordningarna skulle tiden för publicerandet av kammarens protokoll inskränkas till hälften och i många fall mindre än hälften av den nu använda tiden, eller till omkring en vecka. Emellertid uppstår den olägenheten, att lördagsprotokollen, som justeras i kammaren vid bordläggningsplenium påföljande fredag och då i allmänhet kl. 3 e. m., ej kunna tänkas vara avlämnade till tryckeriet förrän kl. 4 e. m. och sålunda enligt aktiebolaget P. A. Norstedt & Söners anbud ej bliva färdigtryckta förrän nästpåföljande måndag kl. 11 f. m. Bolaget har nämligen förbehållit sig en tilläggstid av 29 timmar vid inträffande sön- eller helgdag. Då det syntes utskottet önskvärt, att även lördagsprotokollen bli färdigtryckta efter en vecka, har utskottet vänt sig till aktiebolaget P. A. Norstedt & Söner, som i anledning därav avgivit ett tilläggsanbud, vilket bland annat innehåller följande: »Till komplettering av vårt anbud av den ²⁶/_s 1912 till herrar

fullmäktige i riksgäldskontoret rörande tryckning av kamrarnas protokoll få vi härmed förklara oss beredda att: — — — — 2) då manuskript avlämnas till oss på fredag senast kl. 4 e. m. om så påfordras leverera 500 ex. av protokollet häftat och skuret på lördag kl. 4 e. m. mot en tilläggsavgift av kronor 10: — per ark om 16 sidor.» Med en beräknad upplaga av högst 400 ark per riksdag för båda kamrarna och under förutsättning att lördagsprotokollen upptaga cirka hälften av samtligt protokollstryck, skulle genom antagande av detta anbud tryckningskostnaderna ökas med högst 2,000 kronor per riksdag.

Emellertid vill utskottet uttala önskvärldheten av, att fullmäktige i riksgäldskontoret för minsta möjliga kostnad söka åstadkomma den in-skränkning i tryckningstiden, som erfordras för att protokollen i så stor upplaga som behovet kräver skola kunna föreligga i tryck inom en vecka, och att därvid icke den utvägen lämnas å sido, som av föreståndaren för Riksdagens tryckeriexpedition uti till riksgäldsfullmäktige avgivet utlåtande ifrågasatts, nämligen att tryckningen av vardera kammarens protokoll överlämnas åt ett större tryckeri.

Huru enligt utskottets förslag förhållandena komma att ställa sig beträffande protokollen för onsdags- och lördagsplena, framgår av följande tabell:

	<i>onsdagsprotokollen</i>	<i>lördagsprotokollen</i>
uppsatta och reviderade av kansliet	lördag kl. 10 f. m. —	tisdag kl. 10 f. m.
justerade av talarna	tisdag kl. 11 f. m. —	torsdag kl. 11 f. m.
justering i kammaren	tisdag kl. 3 e. m. —	fredag kl. 3 e. m.
färdigtryckta i en upplaga av 500 ex.	onsdag kl. 4 e. m. —	lördag kl. 4 e. m.

På grund av vad sålunda anförts, får utskottet i anledning av riksgäldsfullmäktiges skrivelse och den av herr Cederborg i ämnet väckta motionen hemställa,

att Andra kammaren måtte besluta, att 15 § 2:o och 4:o mom. i den för kammaren gällande arbetsordningen måtte erhålla följande lydelse:

§ 15.

(nu: sjätte dagen)
(enl. fullmäktiges förslag:
fjärde söckendagen)
(enl. herr Cederborgs förslag:
tredje söckendagen)

2:o) Omförmälda protokoll skall å femte söckendagen därefter, om kammaren då sammanträder, eller i motsatt händelse vid kammarens näst därefter inträffande sammanträde av sekre-

teraren uppläses samt, sedan kammaren detsamma godkänt, förses med talmannens anteckning därom.

4:o) Yttrande, som ledamot under överläggning i ett ärende avgivit, skall sist *tredje dagen* därefter klockan 10 förmiddagen finnas för genomläsning tillgängligt i kammarens kansli och för sådant ändamål där förbliva till *andra söckendagen därefter klockan 11 förmiddagen*. Ledamot, som före utgången av nämnda tid justerar sitt yttrande, göra därå anteckning om verkställd justering; annan ledamot dock obetaget att påkalla särskild justering därav inför kammaren vid det i 2 mom. omförmälda tillfälle. Har ledamot icke inom stadgad tid justerat sitt yttrande, anses detsamma ändock *såsom av honom justerat*. Yttrandena böra därefter med protokollet ofördröjligen till trycket befordras.

(nu: *tredje dagen*)
(enl. fullmäktiges och herr Cederborgs förslag: *andra söckendagen*)

(nu: *tredje dagen därefter*)
(enl. fullmäktiges förslag: *andra söckendagen därefter klockan 10 förmiddagen*)
(enl. herr Cederborgs förslag: *första söckendagen därefter klockan 10 förmiddagen*)

(nu: *såsom justerat*)

Stockholm den 1 april 1913.

På utskottets vägnar:

ERNST LILJEDAHL.

Vid detta ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit herrar: Liljedahl, Ingvarsson, Andersson i Höckerum, Sandstedt, Bårg i Katrineholm, Torgén, Engqvist, Indebetou, Lindley och Isaksson.
